

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Олександр ГАЛИЧ

«01» квітня 2024 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**

ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ МАГІСТР

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГЕРМАНСЬКІ МОВИ І ПЕРЕКЛАД
(АНГЛІЙСЬКА ТА НІМЕЦЬКА МОВИ)
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 035 ФІЛОЛОГІЯ
(035.041 ГЕРМАНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
(ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО), ПЕРША – АНГЛІЙСЬКА)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ
НА 2024 РІК**

ФАКУЛЬТЕТ
ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

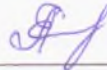
ПОЛТАВА 2024

Програму підготували:

ЛЮЛЬКА Вікторія	доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін;
ТАГЛЬЦЕВА Яніна	доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін;
МАТВІЄНКО Леся	доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін;
ВОЛОВИК Лариса	доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін;
САВЕНКОВА Олена	голова ради з якості вищої освіти спеціальності «Філологія», старший викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін.

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності Філологія «20» березня 2024 р. (протокол № 7)

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності Філологія

Олена САВЕНКОВА

Вступ

В умовах динамічного науково-технічного розвитку, щоденного обміну науковими знаннями, результатами наукових експериментів, спільні дослідження, дискусії про майбутнє людини і розвиток природного середовища, контакти у сфері науки і мистецтва, які постійно розширюються, зростає позиція перекладача як посередника, що полегшує контакти. Магістр філології повинен мати фундаментальну гуманітарну, загальнонаукову, спеціальну та практичну підготовку, досконало володіти своєю спеціальністю, безперервно оновлювати і збагачувати свої знання, удосконалювати загальні та фахові компетентності, вміти на практиці застосовувати здобуті знання у своїй перекладацькій діяльності.

Головним завданням фахового іспиту за освітньо-професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська) галузі знань 03 Гуманітарні науки на основі РНК6, РНК7 є виявлення у вступників спеціальних знань і практичних навичок з комплексу навчальних дисциплін професійної підготовки.

Для вступників за ступенем Магістр за освітньо-професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська) галузі знань 03 Гуманітарні науки комплекс дисциплін, знання з яких оцінюються, включає:

- Стилїстика англійської мови;
- Лексикологія англійської мови;
- Загальна теорія перекладу;
- Переклад спеціальних текстів: юридичних, науково-технічних, суспільно-політичних, дипломатичних (англійською і німецькою мовами).

При складанні фахового іспиту вступники повинні показати високу фундаментальну підготовку, а саме вони мають продемонструвати такі знання та вміння:

- системи мови та історії мов, що вивчаються;
- норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності;
- інформаційні й комунікаційні технології, які можна використовувати для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;
- проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;
- використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя;
- володіти навичками перекладацьких трансформацій;
- здійснювати адекватний письмовий переклад і якісно редагувати фахові тексти з різних галузей знань відповідно до чинних нормативних вимог.

Для успішного засвоєння програми підготовки за освітньо-професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузі знань 03 Гуманітарні науки вступники повинні відповідати РНК6 або РНК7 ступінь вищої освіти магістр та здібності до набуття відповідних інтегральної, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною та іноземними (англійська, німецька) мовами.

Програма фахового іспиту охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань, умінь і навичок особи, яка бажає навчатись в Полтавському державному аграрному університеті з метою одержання ступеня вищої освіти магістр за освітньо-

професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська) галузі знань 03 Гуманітарні науки. Порядок проведення фахового іспиту визначається «Положенням про приймальну комісію Полтавського державного аграрного університету».

Критерії оцінювання фахового іспиту

Для кожного вступника передбачається 50 тестових завдань. По кожному завданню передбачається 4 варіанти відповіді, з яких вступник повинен вибрати правильну. Максимальна кількість балів, які вступник може набрати за виконання тестових завдань становить 200 балів.

Приймальна комісія допускає до участі у конкурсному відборі для вступу на навчання на основі РНК6 або РНК7 вступників, які при складанні фахового іспиту отримали не менше 100 балів.

Тривалість фахового іспиту – 1 година.

Оцінювання фахового іспиту здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів (табл. 1).

Таблиця 1

ТАБЛИЦЯ

відповідності тестових балів, отриманих за виконання завдань фахового іспиту під час вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістр за освітньо-професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська) галузі знань 03 Гуманітарні науки рейтинговій оцінці за шкалою 100-200 балів

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав	17	112	34	156
1	не склав	18	115	35	158
2	не склав	19	118	36	160
3	не склав	20	121	37	162
4	не склав	21	124	38	164
5	не склав	22	127	39	167
6	не склав	23	130	40	170
7	не склав	24	133	41	173
8	не склав	25	136	42	176
9	не склав	26	139	43	179
10	не склав	27	142	44	182
11	не склав	28	144	45	185
12	не склав	29	146	46	188
13	100	30	148	47	191
14	103	31	150	48	194
15	106	32	152	49	197
16	109	33	154	50	200

Зміст фахового іспиту в розрізі дисциплін

ДИСЦИПЛІНА
«СТИЛІСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»

Тема 1. Стилїстика та її зв'язки з іншими лїнгвістичними дисциплїнами. Основні стилїстичні поняття.

Походження і розвиток стилїстики. Стилїстика як наукова дисциплїна. Предмет, об'єкт і завдання стилїстики. Основні поняття стилїстики: норма, стиль, контекст, виразні засоби, стилїстичні прийоми, функціональні стилї, конвергенція.

Тема 2. Функціональні стилї англїйської мови.

Структура функціональних стилїв сучасної англїйської мови. Жанри, стилї і стилїстичним норми. Естетичний ідеал конкретного стилю.

Тема 3. Стилїстична лексикологїя. Фразеологїя.

Диференціяція лексики англїйської мови за стилїстичними ознаками. Слово і його денотативне і конотативне значення. Семантична структура слова та взаємодїя прямого і переносного значення як фактор стилю. Номінативні та стилїстичні функції неологїзмів, зокрема, неологїзми загальнономвнї й авторські, застарїла лексика зі стилїстичного погляду. Зїставна характеристика застарїлих та нових слїв. Етимологїя слїв та стилїстичні можливостї внутрїшньої форми слова. Фразеологїя у сучасній англїйській мовї, зокрема, типи фразеологїчних одиниць за способом з'єднання компонентїв, фразеологїчні звороти за їх походженням та генетичними зв'язками.

Тема 4. Стилїстична морфологїя.

Морфологїчні засоби стилїстики (виразні засоби мови і стилїстичні прийоми на морфологїчному рївнї). Особливостї категорїї роду й числа власних і загальних іменникїв, транспозиція розрядїв іменника, ступенї порївняння прикметникїв, стилїстичні аспекти дїєслївних категорїй, стилїстичні функції артикля, система займенникїв. Граматична норма і вїдхилення вїд норми

Тема 5. Фоностилїстика та основні стилїстичні прийоми. Графїчні виражальні засоби.

Стилїстична значимість фонетичних явищ і категорїй. Звуконаслїдування. Алітерація (ефект евфонїї та кокафонїї). Взаємодїя звучання та графїки. Пунктуація. Велика літера. Графон. Особливостї шрифту. Графїчна образнїсть.

Тема 6. Стилїстична семасїологїя. Фїгури заміщення.

Особливостї стилїстичних фїгур у рїзних текстах, їх синтаксична характеристика та стилїстичні можливостї. Стилїстичні фїгури в нехудожнїх та художнїх текстах, а також особливостї використання фїгур як засобу логїчного видїлення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу.

Тема 7. Стилїстична семасїологїя. Фїгури сумїщення.

Особливостї стилїстичних фїгур у рїзних текстах, їх синтаксична характеристика та стилїстичні можливостї. Стилїстичні фїгури в нехудожнїх та художнїх текстах, а також особливостї використання фїгур як засобу логїчного видїлення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу.

Тема 8. Стилїстичний синтаксис.

Виразні засоби синтаксису, транспозиція синтаксичних структур, засоби синтаксичного зв'язку, а також види і функції повторїв. Просте речення в стилїстичному планї, порядок слїв із погляду стилїстики, способи вираження підмета й присудка, типи простих речень та актуальне членування речення.

Рекомендована лїтература

1. Альбота С.М., Карп М.А. Стилїстика сучасної англїйської мови : English Stylistics. Львів, 2021. 341 с.

2. Воробйова О. П., Іноземцева І. О., Подолян І. Е. Інтерпретація тексту. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2004. 80 с.
3. Гуревич В. В. English Stylistics. Флінта, 2009. 80 с.
4. Єфінов Л. П., Ясінецька О. А. Стилїстика англїйської мови і дискурсивний аналіз: Навчально-методичний посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2011. 240 с.
5. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) = Theory and Practice of Translation: Підручник. Вінниця: Нова книга, 2001. 446 с.
6. Кухаренко В. А. Практикум з стилїстики англїйської мови: Підручник для вузів. 2-е вид. Вінниця: Нова книга, 2000. 160 с.

ДИСЦИПЛІНА **«ЛЕКСИКОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»**

Тема 1. Об'єкт лексикології. Етимологічний аналіз сучасного англїйського словника.

Лексикологія як галузь лїнгвістики. Основні поняття лексикології. Слова місцевого походження. Іноземні елементи в сучасній англїйській мові. Асиміляція запозичень. Етимологічні дублети. Інтернаціональні слова.

Тема 2. Словотвір у сучасній англїйській мові.

Морфологічна структура слова. Продуктивні та непродуктивні шляхи словотвору. Афіксація. Структура слова. Класифікація складних слів. Конверсія. Скорочення: лексичні абрєвіатури, акроніми.

Тема 3. Семасіологія.

Семасіологія як розділ лїнгвістики. Типи значень слова. Полїсемія. Зміна значення слова (розширення, звуження семантичного поля, метафора, метонїмія).

Тема 4. Англїйська лексика як система.

Синоніми. Омонїми. Евфемїзми. Антонїми. Неологізми. Традиційне лексикологічне групування. Теорія семантичного поля. Тематичні або ідеографічні групи. Гїпонїми.

Тема 5. Стилїстично марковані та стилїстично нейтральні слова.

Стилїстично нейтральні слова. Стилїстично марковані слова: літературна, розмовна лексика.

Тема 6. Фразеологія.

Критерії визначення фразеологічних одиниць. Підходи до класифікації фразеологічних одиниць. Шляхи формування фразеологічних одиниць. Стилїстичний аспект фразеології. Прислів'я, приказки, цитування і кліше.

Тема 7. Варіанти англїйської мови.

Характеристика англїйської мови як мови світу. Мова, діалект і акцент. Географічний діалектний континуум. Соціальний діалектний континуум. Британська англїйська мова. Американський варіант англїйської мови. Канадська англїйська мова. Австралїйська версія англїйської. Англїйська мова у Новій Зеландії.

Рекомендована література

1. Козуб Л. С. Modern English Lexicology: Навчально-методичний посібник. Тернопіль, Вид-во ТНПУ, 2011. 132 с.
2. Ніколенко А. Г. Лексикологія англїйської мови – теорія і практика. Вінниця: Нова книга, 2020. 535 с.
3. Kovalenko G. Lexicology of the English Language. Kyiv: Kyiv National Taras Shevchenko University, 2011.
4. Шамаєва Ю.Ю. Лексикологія англїйської мови: Конспект лекцій (із завданнями). Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. 88 с.
5. Гороть Є.І. Notes on Modern English Lexicology. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ.ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 372 с.

ДИСЦИПЛІНА
«ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ»

Тема 1. Переклад: проблема дефініції та типологія. Оцінка якості перекладу.

Проблема дефініції перекладу. Типологія перекладів. Адекватність і точність перекладу. Дослівний і буквальний переклад. Типи відповідників при перекладі. Закономірності пропусків та включень при перекладі.

Тема 2. Фонетичний аспект перекладу.

Транслітерація як прийом відтворення графічної форми слова. Транскрипція як прийом відтворення звукової форми іншомовного слова. Транспозиція. Фонографічна заміна за традицією. Зміна ритміко-мелодійного малюнка віршів. Калькування. Описовий переклад, використання приміток і пояснень.

Тема 3. Граматичний аспект перекладу.

Трансформації на словотвірному рівні. Трансформації на морфологічному рівні. Трансформації на синтаксичному рівні. Порядок слів і структура речення при перекладі. Членування та об'єднання речень при перекладі. Граматичні порівняння в процесі перекладу. Переклад конструкцій, які не мають формальних відповідників в українській мові. Переклад абсолютних конструкцій.

Тема 4. Лексичний аспект перекладу.

Міжмовні лексичні відповідники. Денотативний аспект лексичних трансформацій. Конотативний аспект лексичних трансформацій. Номінативний аспект лексичних трансформацій. Переклад інтернаціоналізмів. Передача власних імен та географічних назв при перекладі. Контекстуальні заміни при перекладі. Переклад скорочень.

Тема 5. Проблема лакун і реалій у перекладознавстві.

Лакуни. Типологія лакун. Реалії. Класифікація реалій в перекладознавстві. Способи перекладу слів-реалій.

Тема 6. Прагматичний аспект перекладу.

Переклад фразеологічних одиниць. Фігуративні прагматичні трансформації. Прагматичні, аксіологічні, мегатекстові концептуальні перетворення в перекладах.

Тема 7. Труднощі перекладу.

Особливості перекладу науково-технічних текстів. Проблеми словотвору. Неологізми. Професіоналізми, арготизми, застарілі слова. Типи перекладацьких помилок.

Рекомендована література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова Книга, 2017. 448 с.
2. Литвин І. М. Перекладознавство. Науковий посібник. Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
3. Baker M. Routledge Encyclopedia of Translation Studies. London and New York: Routledge, 2001. 654 pp.
4. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. New York: Routledge, 2008. 229 p.
5. Рум А. Exploring Translation Theories. Abingdon: Routledge, 2010. 186 p.
6. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. 216 с.
7. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с.
8. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.

9. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник. К.: Юніверс, 2003. 280 с.

ДИСЦИПЛІНА
**«ПЕРЕКЛАД СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕКСТІВ: ЮРИДИЧНИХ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ,
СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ, ДИПЛОМАТИЧНИХ (АНГЛІЙСЬКОЮ І НІМЕЦЬКОЮ
МОВАМИ)»**

Тема 1. Різновиди перекладу текстів юридичної тематики.

Основні типи текстів юридичної тематики та види їх перекладу (повний письмовий переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, послідовний і синхронний переклад). Способи та прийоми, що використовуються для перетворення формальних структур оригіналу на структури тексту-перекладу при тотожності змісту обох текстів.

Тема 2. Різновиди перекладу текстів науково-технічної тематики.

Основні типи текстів науково-технічної тематики та види їх перекладу (повний письмовий переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, послідовний і синхронний переклад). Способи та прийоми, що використовуються для перетворення формальних структур оригіналу на структури тексту-перекладу при тотожності змісту обох текстів.

Тема 3. Різновиди перекладу текстів суспільно-політичної тематики.

Основні типи текстів суспільно-політичної тематики та види їх перекладу (повний письмовий переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, послідовний і синхронний переклад). Способи та прийоми, що використовуються для перетворення формальних структур оригіналу на структури тексту-перекладу при тотожності змісту обох текстів.

Тема 4. Різновиди перекладу текстів дипломатичної тематики.

Основні типи текстів дипломатичної тематики та види їх перекладу (повний письмовий переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, послідовний і синхронний переклад). Способи та прийоми, що використовуються для перетворення формальних структур оригіналу на структури тексту-перекладу при тотожності змісту обох текстів.

Тема 5. Особливості передачі в перекладі жанрової специфіки текстів.

Лексико-семантичні особливості документів різних жанрів. Класифікація документів: апостиль, довіреність, договори, статuti, заяви, свідоцтва, патенти, посвідчення, закони тощо; оформлення реквізитів та ін. Особливості перекладу документів адміністративно-канцелярського підстилю офіційно-ділового стилю.

Тема 6. Ділове листування з іноземними партнерами.

Структура та типи ділових листів. Запити та пропозиції. Лист-повідомлення, лист-пропозиція, лист-запит тощо. Мовленнєві штампи у ділових листах.

Тема 7. Лексичні особливості текстів сфери юриспруденції, техніки, політики, дипломатичних відносин.

Словникові та контекстуальні значення. Вибір відповідників. Термінологічна синонімія та антонімія. Значення лексичної сполучуваності при виборі слова. Запозичення та інтернаціоналізми в текстах.

Тема 8. Структурно-граматичні особливості текстів сфери юриспруденції, техніки, політики, дипломатичних відносин.

Структура речень, способи їх перекладу з німецької мови на українську. Складні синтаксичні конструкції в текстах офіційних документів німецької мови.

Тема 9. Письмовий переклад офіційних документів.

Мовленнєві штампи, особливості перекладу назв, заголовків статей, способи передачі буквенних абревіатур.

Рекомендована література

1. Деловая переписка с зарубежным партнером / под ред. А. В. Плотникова: учеб. пособ. К.: Мир, 2000. 126 с.
2. Кальниченко О., Черноватий Л. Енциклопедія перекладознавства = Handbook of Translation Studies. Т. 1. Вінниця : Нова книга. 2020. 560 с.
3. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. Київ. Юніверс, 2013. 280 с.
4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): навч. посіб. Вінниця: Нова Книга, 2011. 448 с.
5. Марахова А.Ф. Мова сучасних ділових документів: навч. посіб. Київ. Наукова думка, 2000. 140 с.72.
7. Моргун В. В. Теория и практика научно-технического перевода: учеб. пособ. Киев. Киевский международный ун-т гражданской авиации, 2007. 70 с.
7. Translation and Own-language Activities. Cambridge University Press. 2014. 176 p.

ЗМІСТ

Вступ	3
Критерії оцінки фахового іспиту	5
Зміст фахового іспиту в розрізі дисциплін	6
Дисципліна «Стилістика англійської мови»	6
Дисципліна «Лексикологія англійської мови»	7
Дисципліна «Загальна теорія перекладу»	8
Дисципліна «Переклад спеціальних текстів: юридичних, науково-технічних, суспільно-політичних, дипломатичних (англійською і німецькою мовами)»	9